

Naar een Dordtse onderwijsvisie VO

Startfoto onderwijsvisie VO Dordrecht

Oktober 2023

Klik op het thema om naar dat speerpunt te gaan

Inhoudsopgave

- [Introductie](#)
  - Het proces
  - Dataverzameling
- [Basisvaardigheden](#)
  - Referentieniveaus
  - Burgerschapsonderwijs
- [Preventie en zorg](#)
  - Voortijdig schoolverlaters
  - Jeugdzorg
  - Wachtijd en doorlooptijd wijkteam
  - Mentaal welzijn
  - Tevredenheid
- [Brede ontwikkeling](#)
  - Extra aanbod op school
  - Samenwerkingspartners
  - Tevredenheid over extra aanbod
- [Overige indicatoren](#)
  - Welbevinden
  - Internationale schakelklas
  - Overgang po-vo
  - Op- /afstroom
  - Voorbereiding op vervolgonderwijs

Introductie

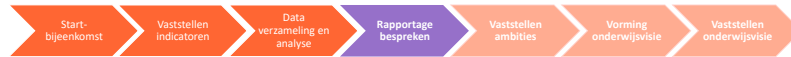
De gemeente, het voortgezet onderwijs en het samenwerkingsverband zijn bezig met het vormen van een onderwijsvisie voor het voortgezet onderwijs in Dordrecht. Het bureau Sardes ondersteunt dit traject. In het traject willen we graag ophalen, concretiseren en vaststellen wat er moet gebeuren om ervoor te zorgen dat elke jongere veilig, gezond, kansrijk en met plezier kan opgroeien in Dordrecht.

We zijn het traject gestart met het maken van deze startfoto om inzicht te krijgen in de huidige situatie rondom drie thema's die centraal zullen staan in de Dordtse onderwijsvisie VO: **basisvaardigheden, zorg en ondersteuning en de brede ontwikkeling.**

Dit document bevat informatie die belangrijke actuele ontwikkelingen en urgenties in het voortgezet onderwijs in Dordrecht belicht. Het biedt de visie- en regiegroep de benodigde input om de aandachtspunten voor de onderwijsvisie voor het voortgezet onderwijs hierop af te stemmen.

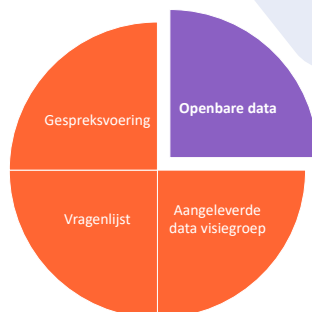
Het proces

Dataverzameling

De volgende databronnen werden gebruikt om openbaar beschikbare data voor een aantal indicatoren op te halen:

- DUO open onderwijsdata
- VSV portal
- Kerncijfers over jeugdzorg
- Scholen op de kaart
- Hoe gezond is ZHZ?

Dataverzameling

Voor de volgende thema's werd documentatie aangeleverd vanuit de leden van de visiegroep:

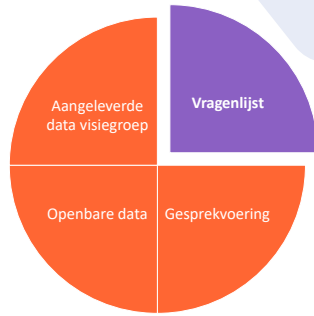
- Bovenschools aanbod
- Jeugdzorg
- ISK doorstroom
- Mentaal welzijn
- Preventie en zorg

Dataverzameling

Aan de hand van een beknopte vragenlijst werden er zowel kwalitatief als kwantitatief aanvullende gegevens opgehaald bij de Dordtse VO scholen (N=17).

- De vragenlijst werd volledig ingevuld door 6 scholen (40%)
- 11 scholen startten met het invullen van de vragenlijst maar vulden niet alle vragen in (73%)

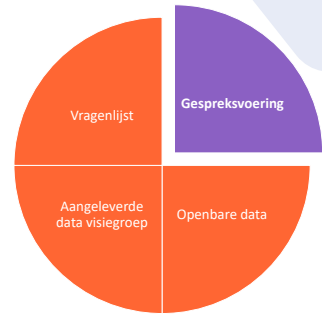
Dataverzameling

Om input vanuit het veld te verzamelen, voerden we vijf rondetafelgesprekken met...

- Leerlingen (N=15)
- Ouders (N=3)
- Leraren (N=3)
- Schoolleiders VO (N=5+2)
- Schoolleiders PO (N=8)

De input uit deze gesprekken wordt voor elk speerpunt steeds weergegeven in een afsluitend hoofdstuk:

- [Basisvaardigheden](#)
- [Preventie en zorg](#)
- [Brede ontwikkeling](#)

Basisvaardigheden

Inhoudsopgave

- [Referentieniveaus](#)
  - Uitstroom vanuit PO
  - Leerjaar 2
- [Burgerschapsonderwijs](#)
- [Overgang po-vo](#)

Klik op het onderwerp om naar de resultaten te gaan

Terug naar inhoudsopgave?
[Klik hier!](#)

Referentieniveaus

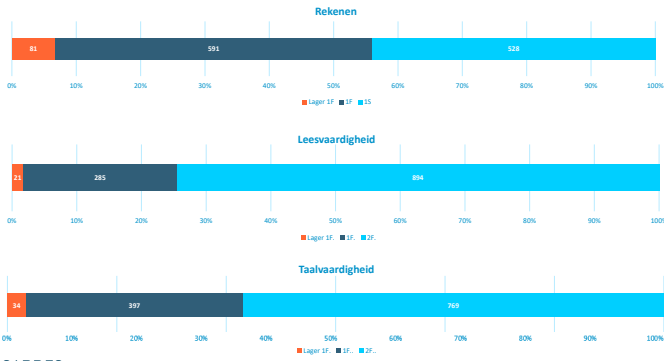
Wat zijn referentieniveaus?

Het referentiekader bestaat uit fundamentele niveaus en streefniveaus. Het fundamentele niveau (1F-niveau) is de basis die zo veel mogelijk leerlingen moeten beheersen. Het streefniveau (1S-niveau) heeft iedereen nodig om in de maatschappij mee te kunnen doen.

Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs gelden de volgende eindniveaus:

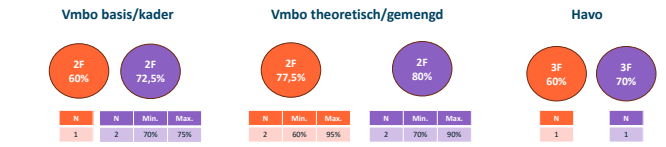
- **(speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs:** rekenen 1F en 1S en taal 1F en 2F;
- **Praktijkonderwijs:** rekenen 1F en taal 1F;
- **Vmbo:** rekenen 2F en taal 2F;
- **Havo:** rekenen 3F en taal 3F;
- **Vwo:** rekenen 3F en taal 4F;
- **Mbo**
  - Niveau 1/entreeopleiding, mbo niveau 2 en niveau 3: taal 2F (het onderdeel fictionele, narratieve en literaire teksten uitgezonderd) en rekenen 2F;
  - Niveau 4: taal 3F (het onderdeel fictionele, narratieve en literaire teksten uitgezonderd) en rekenen 3F.

Aantal uitstromende PO leerlingen per referentieniveau (2021-2022)

SARDES

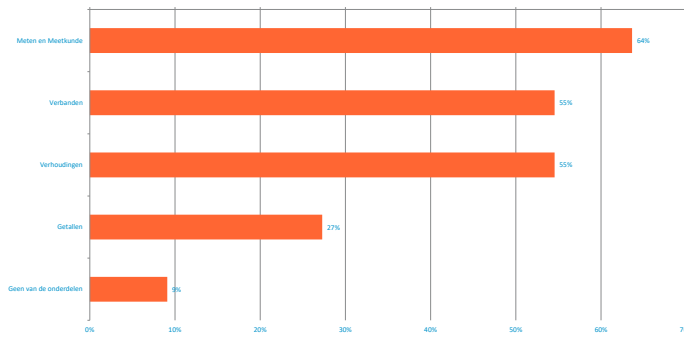
Hoeveel procent van de eindexamenleerlingen had het gewenste referentieniveau taal en wiskunde aan het einde van schooljaar 2022-2023?

SARDES

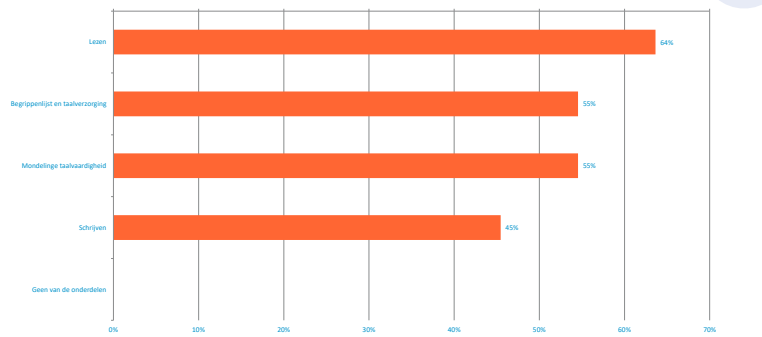
Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Wiskunde: Voor welke onderdelen is extra aandacht nodig? (N=11)

SARDES

Taal: Voor welke onderdelen is extra aandacht nodig? (N=11)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

SARDES

Burgerschapsonderwijs

We hanteren een planmatige aanpak bij het vormgeven van burgerschap (N=8)

Minimum	Maximum	Mediaan
5	9	7,5

Wij weten wat we verstaan onder burgerschap (N=8)

Minimum	Maximum	Mediaan
6	10	8

Wij weten wat we willen bereiken (doelen/vaardigheden) (N=8)

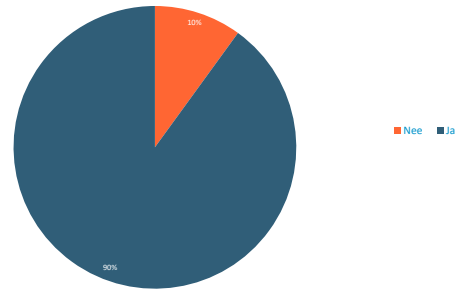
Minimum	Maximum	Mediaan
5	10	7,5

SARDES

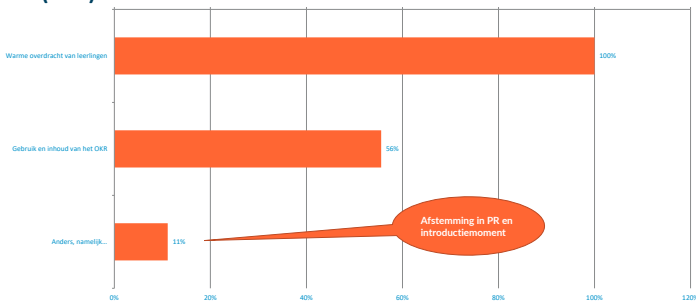
Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Overgang po-vo

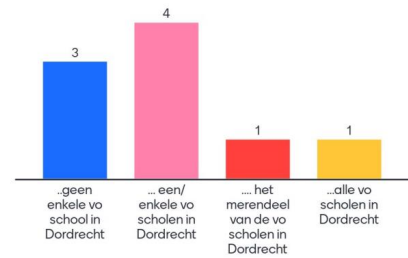
Heeft de school afspraken gemaakt met toeleverende basisscholen in Dordrecht over de overgang van primair naar voortgezet onderwijs? (N=10)

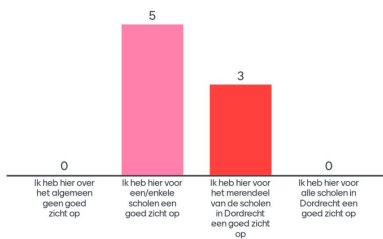
Waarover heeft de school afspraken gemaakt met toeleverende basisscholen in Dordrecht met betrekking tot de overgang van po naar vo? (N=9)

Mijn po-school heeft concrete afspraken gemaakt over de overgang van po naar vo... (N=8)

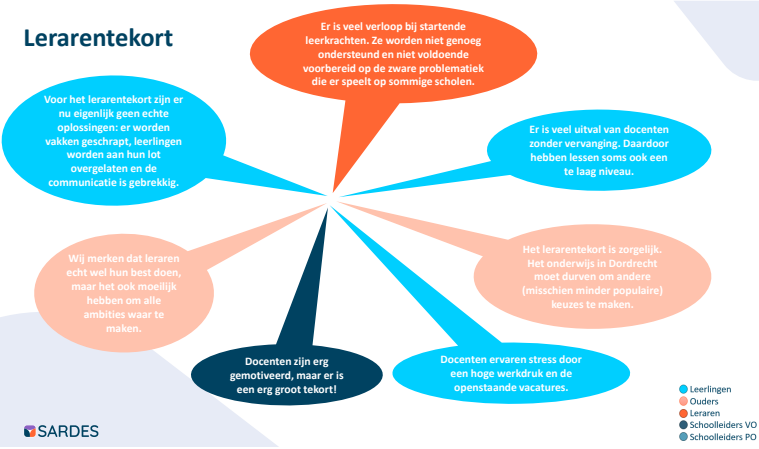

Heeft u zicht op het aanbod in vo-scholen voor leerlingen die extra ondersteuning kunnen gebruiken? (N=8)

Gehoord in Dordrecht...

Lerarentekort

Vormgeving onderwijs

Rekenen en taal

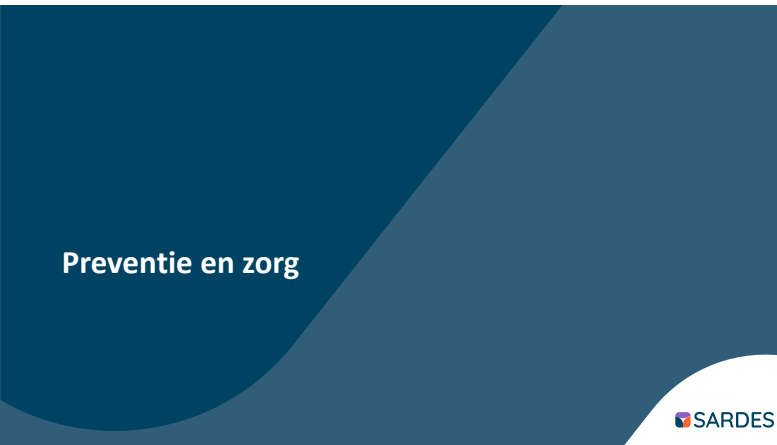
Burgerschapsonderwijs

Overgang po-vo

Preventie en zorg

Inhoudsopgave

- [Voortijdig schoolverlaters](#)
- [Jeugdzorg](#)
- [Wachttijd en doorlooptijd wijkteam](#)
- [Mentaal welzijn](#)
  - Stress
  - Pesten
  - Spijbelen
  - Preventieve interventies t.b.v. mentale gezondheid
- [Welbevinden](#)
- [Tevredenheid](#)
  - Leerlingen
  - Ouders

SARDES

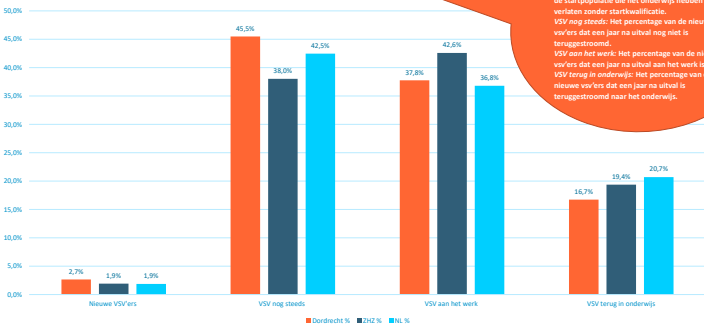
Klik op het onderwerp om naar de resultaten te gaan

Terug naar inhoudsopgave? [Klik hier!](#)

SARDES

Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters

Startpopulatie: jongeren die op 1 oktober 2020 waren ingeschreven bij een onderwijsinstelling.
 Nieuwe VSV'ers: Het percentage van leerlingen in de startpopulatie die het onderwijs hebben verlaten zonder startverklaring.
 VSV nog steeds: Het percentage van de nieuwe vsv'ers dat een jaar na uitval nog niet is teruggestroomd.
 VSV aan het werk: Het percentage van de nieuwe vsv'ers dat een jaar na uitval aan het werk is.
 VSV terug in onderwijs: Het percentage van de nieuwe vsv'ers dat een jaar na uitval is teruggestroomd naar het onderwijs.

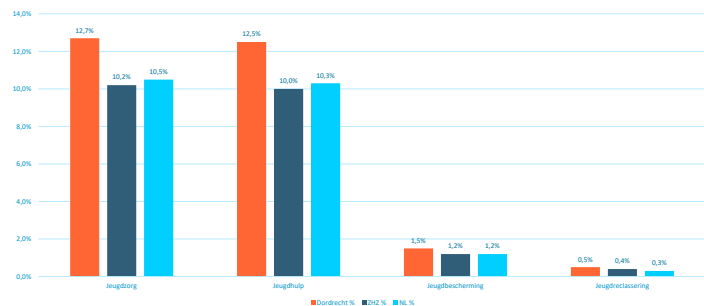
SARDES

Bron: VSV portal (2021-2022)

SARDES

Jeugdhulp en -zorg

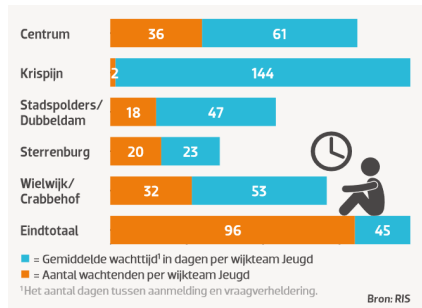
Jeugdhulp- en zorg in Dordrecht - % van jongeren (2022)

SARDES

Bron: Kerncijfers over jeugdzorg (2022)

Wachttijd en doorlooptijd wijkteam (2022)

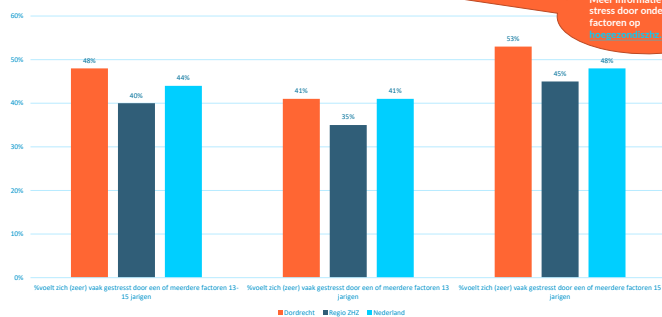

SARDES

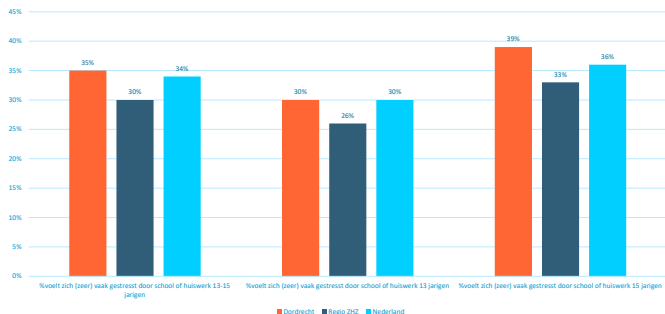
Bron: Factsheet wijkteam (2022)

Mentaal welzijn

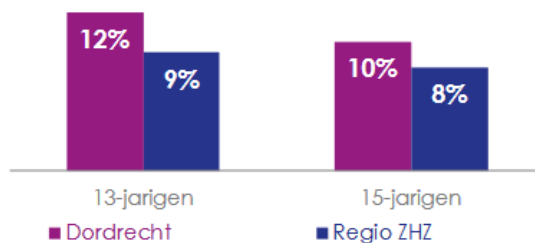
Stress door een of meerdere factoren - % van leerlingen (2021)

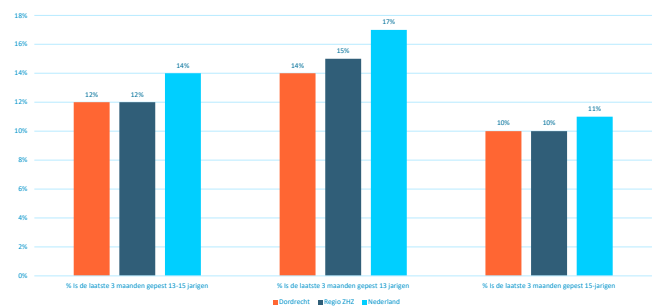
Stress door school of huiswerk - % van leerlingen (2021)

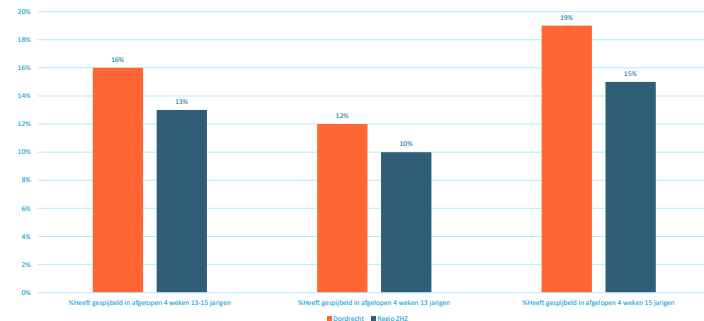
Problematisch social media gebruik - % van leerlingen (2021)

Online en/of op school gepest - % van leerlingen (2021)

Spijbelen - % van leerlingen (2021)

Interventies ter preventie van mentale gezondheidsproblemen

Training	Thematiek
Rots en Water	Sociale en emotionele weerbaarheid
Stoere Schildpadden	Scheidingsproblematiek 4-6 jaar
Dappere Dino's	Scheidingsproblematiek 6-8 jaar
Sterrenkids	Scheidingsproblematiek gericht op preventie, ook kinderen zonder gedragsproblemen kunnen hier al aansluiten
Mindset	Mentaliteitstraining, het leren omdenken om negatieve gedachten de baas te worden en in je eigen kracht te komen staan
Girls Talk	Seksualiteit, relaties en weerbaarheid bij meisjes (voornamelijk groep 8 / brugklasleeftijd)
Make a Move	Seksualiteit, relaties en weerbaarheid bij jongens (middelbare school leeftijd)

SARDES

Welbevinden

SARDES

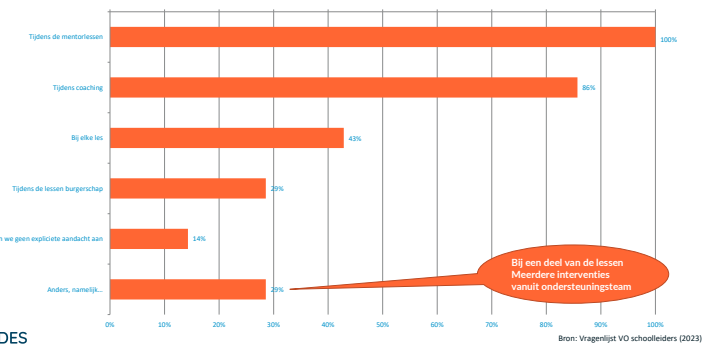
"We weten wat onze leerlingen nodig hebben." (N=8)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

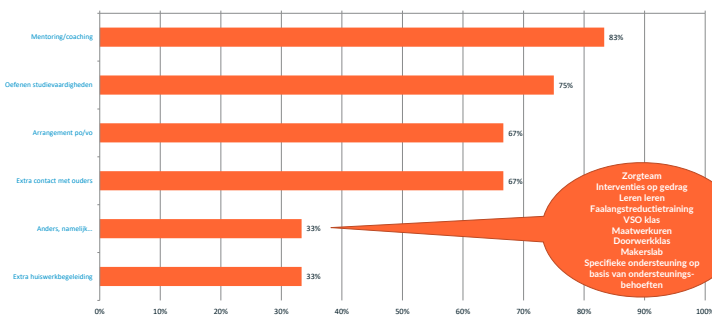
Hoe besteedt de school aandacht aan sociaal-emotionele vaardigheden van de leerlingen? (N=7)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Welk aanbod is er voor leerlingen die extra ondersteuning kunnen gebruiken in de eerste twee leerjaren vo? (N=12)

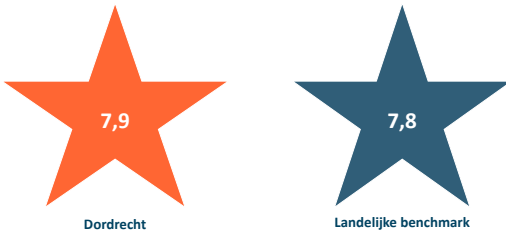
SARDES

SARDES

Tevredenheid

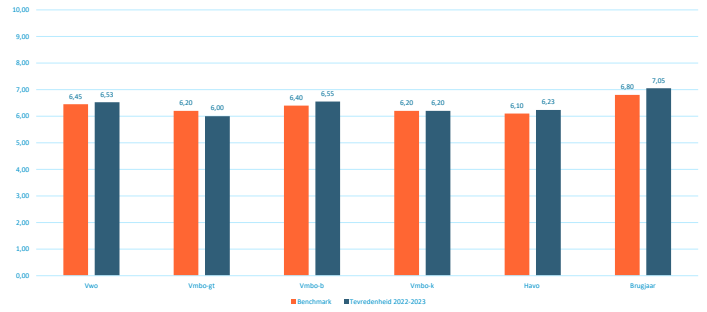
Tevredenheid ouders (2022-2023)

SARDES

Bron: Scholen op de kaart (2021)

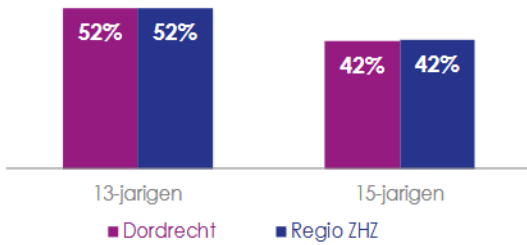
Tevredenheid leerlingen – gemiddelde per schooltype (2022-2023)

SARDES

Bron: Scholen op de kaart (2021)

Vindt het hartstikke leuk op school– % van leerlingen (2022)

SARDES

Bron: GGD Dordrecht factsheet (2022)

SARDES

Gehoord in Dordrecht...

Omgaan met ondersteuningsbehoeften

Er is behoefte aan traumabegeleiding op de ISK's. De groep die nu is doorgestroomd heeft nooit voldoende emotionele ondersteuning gekregen en dat merk je enorm!

Vroeger was er Re-load, nu is er niets meer. Er is een dringende behoefte aan een voorziening waarin zorg en onderwijs elkaar voldoende vinden. Wij kunnen onderwijsprogramma voorzien voor leerlingen, maar van buitenaf is steun op zorgaspecten nodig.

Bij dyslexie wordt er al veel hulp vanuit de basisondersteuning geboden zonder dat daar expliciet om gevraagd hoeft te worden.

Voor leerlingen met externaliserend gedrag zijn er momenteel geen voorzieningen meer. Hierdoor vallen ze vaak tussen wal en schip.

● Leerlingen
● Ouders
● Leraren
● Schoolleiders VO
● Schoolleiders PO

SARDES

Welzijn, schoolklimaat en persoonlijke ontwikkeling

Over het algemeen zijn we tevreden over hoe leerlingen zich voelen op onze scholen.

Aandacht voor ons welzijn en de stem van de leerling staan voor ons op nummer 1.

Binnen het vso zijn er leerlingen die het moeilijk hebben met drukte op school en die het moeilijk vinden om elke dag naar school te komen.

We proberen om activiteiten te organiseren om het schoolklimaat te verbeteren!

We vinden het enorm belangrijk dat iedereen zich goed voelt!

Een goede mentor waar kinderen bij terecht kunnen is heel erg belangrijk voor hun persoonlijke ontwikkeling en welzijn!

Realistische verwachtingen zijn belangrijk voor zelfvertrouwen en motivatie!

Op het Leerpark heerst er soms echt een erg negatief schoolklimaat en onveilig sfeer.

Door externen georganiseerde workshops over onderwerpen als seksualiteit, drugs en alcohol werken erg goed bij leerlingen. Nieuwe gezichten op school verhogen de energie en de motivatie!

We willen meer gelijkwaardigheid tussen docent en leerling.

● Leerlingen
● Ouders
● Leraren
● Schoolleiders VO
● Schoolleiders PO

SARDES

Pesten en social media gebruik

Pesten gaat ook door buiten de schoolpoort. Wie neemt dan de regie om hier wat in te doen?

Het is onduidelijk op welke manier er gevolg wordt gegeven aan meldingen over pesten en soms lijkt het vooral alsof de gepeste iets moet veranderen.

De M5-melding bij pesten is een goede ontwikkeling.

Social media baart ons soms wel zorgen. Het bezorgt leerlingen al vanaf heel erg jonge leeftijd een enorme druk.

Gossipcultuur (via social media accounts) is een tijdje een probleem geweest in meerdere scholen.

- Leerlingen
- Ouders
- Leraren
- Schoolleiders VO
- Schoolleiders PO

Integrale samenwerking

Niet alles kan de verantwoordelijkheid van de school zijn, maar dan moet er wel andere partijen zijn die de verantwoordelijkheid nemen.

Als er op school wat georganiseerd moet worden voor een leerling lukt dit vaak wel. In samenwerking met anderen verloopt het altijd moeilijker omdat de lijntjes vaak niet kort genoeg zijn.

Samenwerking tussen verschillende instanties is er nog onvoldoende. Er wordt heel erg veel naar elkaar gewezen bij problemen.

We worden vaak aangesproken op de thuiszittersproblematiek in Dordrecht, maar zitten soms ook met de handen in het haar. Samenwerking met o.a. leerplicht is cruciaal om deze problematiek op te lossen maar die moet nog verder aangescherpt worden.

Leerplicht maakt vaak onvoldoende indruk op ouders en leerlingen. Ze straffen en handhaven niet bij frequente en langdurige afwezigheid, maar geven enkel waarschuwingen.

De problematiek in Dordt West wordt niet genoeg als een gezamenlijke opgave aangepakt. De casusregie ligt momenteel nog te veel bij de scholen, terwijl die bij de zorg zou moeten liggen.

Sociaal-emotionele zorgen, financiële problemen en taalachterstanden zijn zaken die het onderwijs niet allemaal kan oplossen, de gemeente zou op deze gebieden een actievere partner kunnen zijn om ook buiten school gezinnen te helpen.

- Leerlingen
- Ouders
- Leraren
- Schoolleiders VO
- Schoolleiders PO

Integrale samenwerking

De Jeugdhulp-medewerkers op school zijn mensen die echt graag willen.

Vanaf dat je met ze aan tafel zit, is er geen probleem. Contact met hen krijgen is echter lastig.

Behoeft aan overzicht wat er is qua jeugdzorg ondersteuning. Stukken zijn er wel maar is nergens goed ontsloten.

Er moet een casusregisseur komen bij zware cases om ervoor te zorgen dat alle partners er samen voor zorgen dat een leerling op zorg én onderwijs krijgt wat die nodig heeft.

- Leerlingen
- Ouders
- Leraren
- Schoolleiders VO
- Schoolleiders PO

Brede ontwikkeling

Inhoudsopgave

- Extra aanbod op school:
  - [Kunst en cultuur](#)
  - [Sport](#)
  - [Natuur en milieu](#)
  - [Wetenschap en techniek](#)
- [Samenwerkingspartners](#)

Klik op het onderwerp om naar de resultaten te gaan

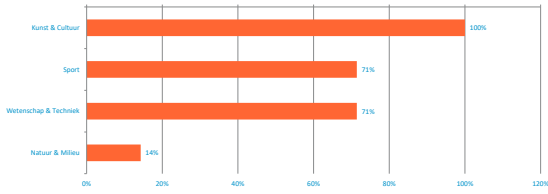
Terug naar inhoudsopgave?
[Klik hier!](#)

Extra aanbod op school

Extra aanbod op school (N=7)

Alle deelnemende scholen bieden activiteiten aan gericht op **brede ontwikkeling**

Op de volgende domeinen worden activiteiten aangeboden:

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

SARDES

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur activiteiten op school (N=7)

Alle scholen organiseren activiteiten rond **kunst en cultuur**

Voor alle scholen vinden deze activiteiten plaats **onder schooltijd**, 1 school geeft aan ook activiteiten **na schooltijd** te organiseren

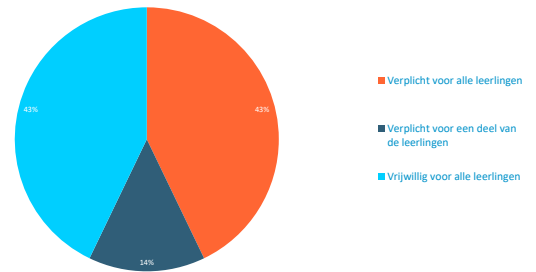
Kunst en cultuur activiteiten zijn op alle scholen voor **alle leerlingen** toegankelijk

SARDES

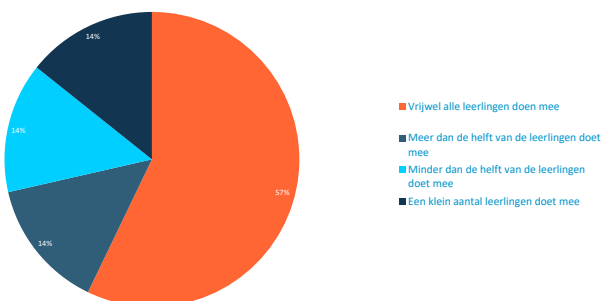
Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Zijn de kunst en cultuur activiteiten verplicht of vrijwillig? (N=7)

SARDES

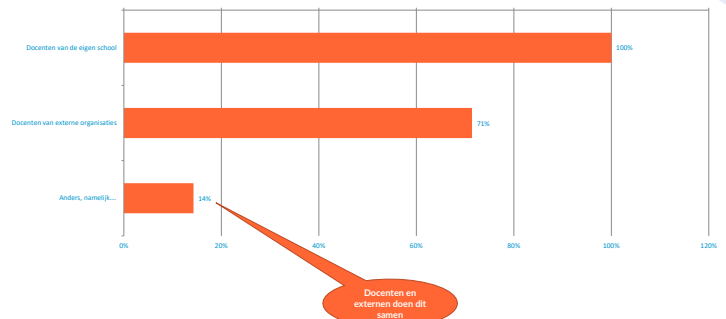
Wat is grofweg het bereik van de kunst en cultuur activiteiten? (N=7)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Wie verzorgt de extra kunst en cultuur activiteiten? (N=7)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Sport

Sport activiteiten op school (N=7)

5 van de scholen organiseren **sport activiteiten**.

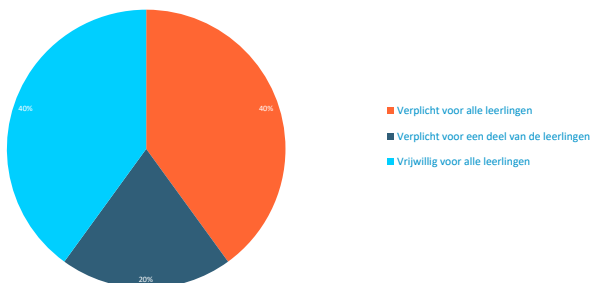

Voor alle scholen vinden deze activiteiten plaats **onder schooltijd**, 2 scholen geven aan ook activiteiten **na schooltijd** te organiseren.

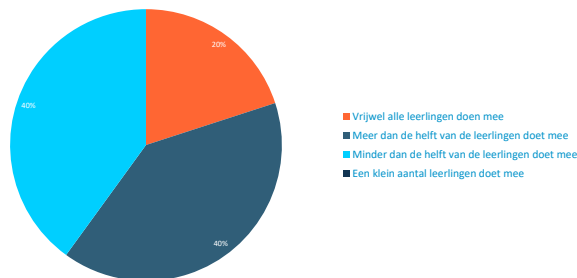
Op alle scholen worden sportactiviteiten verzorgd door zowel **docenten van de eigen school** als van **externe organisaties**.

Zijn de sport activiteiten verplicht of vrijwillig? (N=5)

Wat is grofweg het bereik van de sport activiteiten? (N=5)

Natuur en milieu

Natuur en milieu activiteiten op school (N=7)

1 van de scholen organiseert **natuur en milieu activiteiten**.

De activiteiten vinden plaats **onder schooltijd**, zijn bestemd voor **alle leerlingen** en worden verzorgd door de **eigen docenten op de school**.

Wetenschap en techniek

Wetenschap en techniek activiteiten op school (N=7)

5 van de scholen organiseren **wetenschap en techniek activiteiten**.

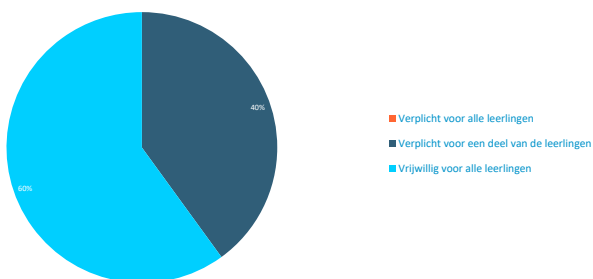

Voor alle scholen vinden deze activiteiten plaats **onder schooltijd**, 1 school geeft aan ook activiteiten **na schooltijd** te organiseren.

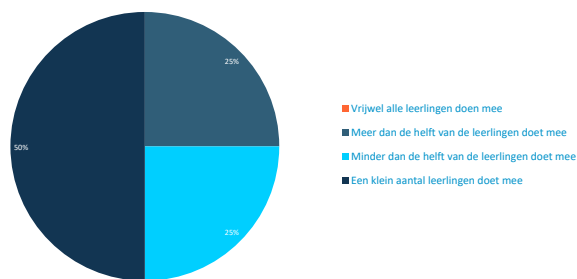
De activiteiten worden op alle scholen verzorgd door **eigen docenten op de school**. Op 2 scholen worden ze verzorgd door **docenten van externe organisaties**.

Zijn de wetenschap en techniek activiteiten verplicht of vrijwillig? (N=5)

Wat is grofweg het bereik van de wetenschap en techniek activiteiten? (N=4)

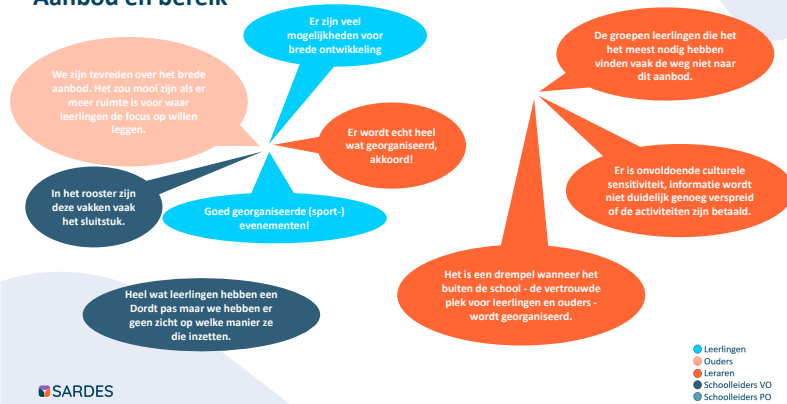
Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners brede ontwikkeling

	Kunst en cultuur	Sport	Natuur en milieu	Wetenschap en techniek
Incidenteel	TOBE (x2) Jongeren van de Wereld SOC (Samen ontwikkelen door Cultuur) Dordrechts museum Museum 40-45 Bibliotheek Entree Dordrecht Diverse workshopgevers	Jongeren van de Wereld Diverse sportorganisaties	/	Sterk techniek onderwijs
Structureel	TOBE Individuele kunstenaars	The move academy Topsporters Meerdere sportverenigingen	/	Workshophouders

Gehoord in Dordrecht...

Aanbod en bereik

Samenwerking

Door externen georganiseerde workshops over onderwerpen als seksualiteit, drugs en alcohol werken erg goed bij leerlingen. Nieuwe gezichten op school verhogen de energie en de motivatie!

Overige indicatoren

Inhoudsopgave

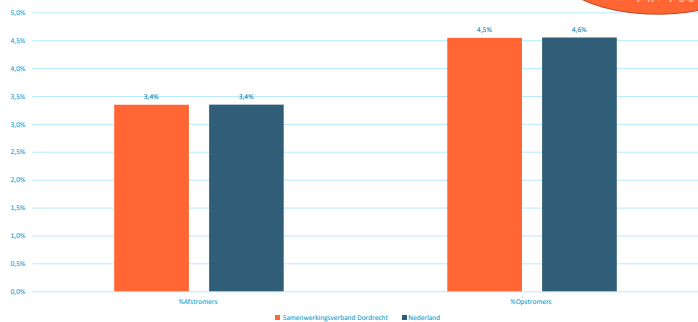
- [Internationale schakelklas](#)
  - Uitstroom leerlingen
  - Nazorg op school
- [Op- /afstroom](#)
- [Voorbereiding op vervolgonderwijs](#)

Klik op het onderwerp om naar de resultaten te gaan

Terug naar inhoudsopgave?
[Klik hier!](#)

Op- en afstroom

Op- en afstroom - % van leerlingen (2021-2022)

Afstroom: Leerlingen die naar een lager onderwijstype zijn gegaan, maar naar een volgend leerjaar. **Opstroom:** Leerlingen die naar een hoger onderwijstype zijn gegaan.

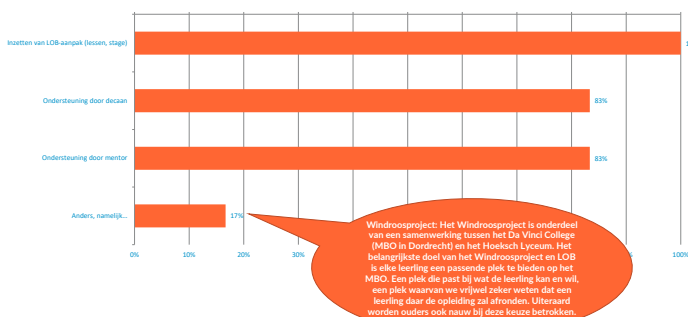
SARDES

Voorbereiding op vervolgonderwijs

SARDES

Bron: Duo open onderwijsdata (2020-2022)

Op welke manier bereidt de vo school de leerlingen voor op vervolgonderwijs na afstuderen? (N=6)

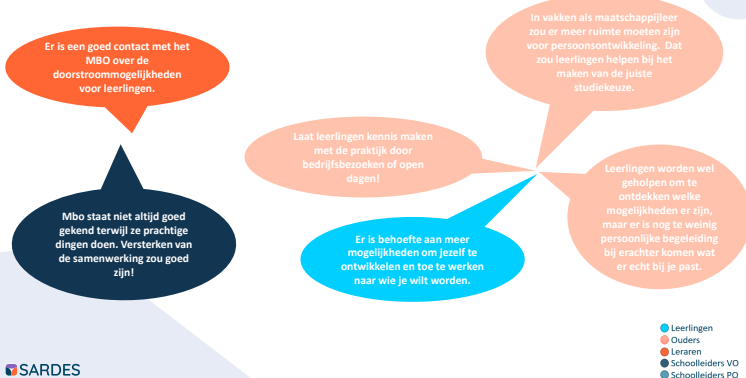

Windroosproject: Het Windroosproject is onderdeel van een samenwerking tussen het Da Vinci College (MBO in Dordrecht) en het Hoeksche Lyceum. Het belangrijkste doel van het Windroosproject en LOB is elke leerling een passende plek te bieden op het MBO. Een plek die past bij wat de leerling kan en wil, een plek waarvan we vrijwel zeker weten dat een leerling daar de opleiding zal afronden. Uiteraard worden ouders ook nauw bij deze keuze betrokken.

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

SARDES

Toekomstperspectief en persoonlijke ontwikkeling

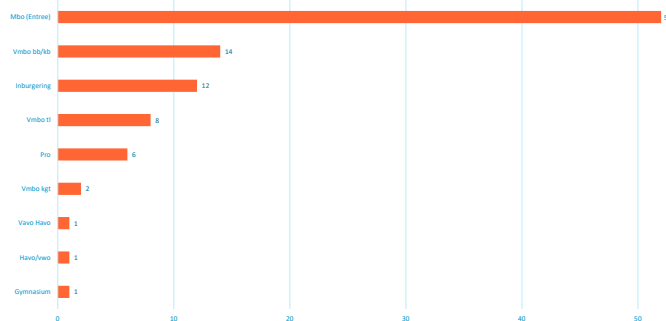

● Leerlingen
● Ouders
● Leraren
● Schoolleiders VO
● Schoolleiders PO

SARDES

Internationale schakelklas

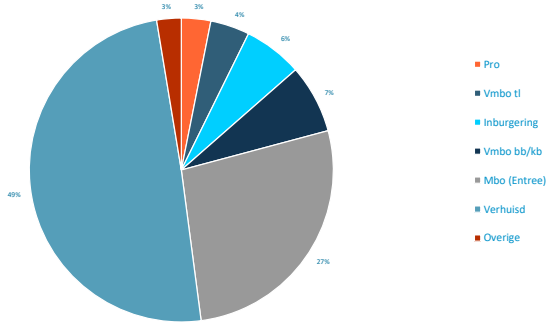
Uitstroom ISK vo leerlingen - aantal per schooltype (2022-2023)

SARDES

Bron: Doorstroomdocument visiegroep (2023)

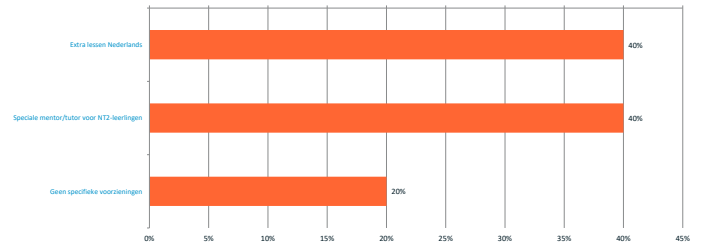
Uitstroom ISK leerlingen - % per schooltype (2022-2023)

SARDES

Bron: Doorstroombdocument visiegroep (2023)

Op welke manier vangt u ISK leerlingen op? (N=5)

SARDES

Bron: Vragenlijst VO schoolleiders (2023)

Internationale schakelklas

Leerlingen vanuit het ISK hebben soms weinig perspectief omdat er sprake is van lage verwachtingen. Doorstroom naar hogere onderwijsniveau's wordt nog niet voldoende gefaciliteerd en daar zijn kinderen met heel veel potentieel de dupe van.

Het zou voor leerlingen helpend zijn om een bredere waaier aan vakken te krijgen. Ook in andere talen dan enkel het Nederlands.

SARDES

● Leerlingen
● Ouders
● Leraren
● Schoolleiders VO
● Schoolleiders PO

sardes.nl

SARDES

Sardes is onderdeel van Stichting CAOP